

§ 723

Lausunto ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut asiasta lausunnon. Kaupunginhallitus viittaa edellä mainittuun lausuntoon ja toteaa lisäksi, että ehdotus jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi on pääosin hyvin perusteltu ja tarpeellinen. Helsingin kaupunki esittää seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia:

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muovinkeräysvelvoite ja erilliskeräyksen laajentaminen ovat hyviä ja tarpeellisia lisäyksiä. Ne ovat myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Kustannusvaikutusten osalta voidaan todeta, että muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekajättemaksuja pienempiä. Näin ollen on myös taloudellisesta näkökulmasta perusteltua saada muovijäte pois sekajätteen joukosta. Kaupungin kohteista kouluissa ja toimistokiinteistöissä kustannussäästöt ovat helpommin toteutettavissa kuin esim. päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä säilyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kerta- luontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitospiojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitospiojäte tulisi olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olosuhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit ovat yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Jätehuolto-

määräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se olisi sallittua jo kello viideltä, on perusteltua. Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jätteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Tällöin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jätteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen. Ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Pidemmät kuormausajat mahdollistavat reittisuunnittelun optimoinnin, jolloin kyetään vähentämään ajokilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena ovat taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste. HSY:n tulisikin edellyttää hankintasopimuksissa jätteiden kuljetusta tekeviltä urakoitsijoilta, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3 §:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

Ehdotuksen 9 §:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat tarpeellisia. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanotto paikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljetaminen jää kaupungin vastuulle.

Ehdotuksen 19 §:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomatavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kahden erilaisen jätelajin keräysastioissa ei tulisi käyttää samaa sinistä väriä.

Ehdotuksen 22 §:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysvälit. Seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudis-

tus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan parantaminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen.

Ehdotuksen 28 §:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kirjallinen lupahakemuskäytäntö on turhan raskas menettely ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, että HSY antaisi selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

Ehdotuksen 30 §:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tarpeellisia. Etenkin ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä, on hyvä asia. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Jätelaki edellyttää aluekeräystä, ja kun tuottajayhteisöjen on perustettava aluekeräyspisteitä myös Helsinkiin, tulisi perustamisvastuu jätehuoltomääräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

Ehdotuksen 37 §:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkeämmät nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:aan tehostaa tapahtumien jätteen lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Ehdotuksen 37 §:ssä ehdotetaan yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille veloitetta jätehuoltosuunnitelman laatimiseen. Ehdotus on kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up -tilaisuudella on tämän johdosta jatkossa siivousvastuullinen taho. Pop-up -tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia siivousvastuuvuorollisuudesta tiedottamiseen tulisi panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Muuta

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyjä ja sopimusjärjestelyjä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan.

Kaupunkiympäristön toimiala on myös jatkossa valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jätemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
- 2 Lausuntopyynnön liite, Ehdotus Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi
- 3 Lausuntopyynnön liite, Perustelumuuisto
- 4 Lausuntopyynnön liite, HSY:n hallitus, ote pöytäkirjasta 14.9.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSY pyytää sekä Helsingin kaupungin että kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen lausuntoa ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi. Lausuntoa on pyydetty 26.10.2018 mennessä. Lausunnon antamiselle on myönnetty lisäaikaa 19.11.2018 asti.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut lausuntonsa suoraan HSY:lle.

Ehdotus jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi

HSY hoitaa Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan sekä sopimuksen nojalla Kirkkonummen puolesta kunnalliset jätehuollon tehtävät. Kunnalle kuuluvista jätehuollon tehtävistä säädetään jätelaissa (646/2011). Jätelakia on sen voimaantulon jälkeen muutettu useita kertoja. Ehdotuksessa jätehuoltomääräysten päivittämiseksi on huomioitu jätelain muutokset 13.6.2018 vahvistettuun muutokseen (laki jätelain muuttamisesta 445/2018) saakka.

Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleiset jätehuoltomääräykset ovat ensimmäisen kerran tulleet voimaan 28.3.1984. Tämän jälkeen määräyksiä on tarkistettu useita kertoja, viimeksi 11.5.2012. Lisäksi asumisessa syntyviä lietteitä koskevat jätehuoltomääräykset on annettu 24.4.2015.

Jätehuoltomääräysten tarkistaminen on ajankohtaista useiden jätealan säännösten muututtua ja määräysten käytännön soveltamisessa saatujen kokemusten johdosta. Valtioneuvosto on hyväksynyt 17.12.2017 valtakunnallisen jätesuunnitelman vuoteen 2023. Lisäksi Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivit kuuden jätealan direktiivin uudistamisesta on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 5.7.2020.

Uusien jätealaa koskevien säännösten tavoitteena on asettaa nykyistä kunnianhimoisemmat tavoitteet yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen kierrätykselle. Jätedirektiivi edellyttää jäsenmailta, että yhdyskuntajätteestä kierrätettäisiin 55 % vuonna 2025, 60 % vuonna 2030 ja 65 % vuonna 2035. Jäsenmaiden on varmistettava, että vuoden 2023 loppuun mennessä biojäte joko kerätään erikseen tai kierrätetään sen syntypaikalla (esim. kompostointi).

Valtakunnallisessa jätesuunnitelmassa (Kierrätyksestä kiertotalouteen) on asetettu yhdyskuntajätteen kierrätystavoitteeksi 55 prosenttia vuonna 2023. Lisäksi yhdyskuntajätteen sisältämästä biojätteestä tulee kierrättää 60 %.

Keskeisimmät muutosehdotukset

Jätehuoltomääräysten erilliskeräysvelvoitetta ehdotetaan laajennettavaksi. Määräyksiin lisätään uusi erilliskeräysvelvoite muovipakkauksille.

Määräyksissä edotetaan jätteen kuormaamiseen sallittua aikaväliä laajennettavaksi nykyisestä siten, että kuormaaminen olisi sallittu maanantaista perjantaihin kello 5-22 ja lauantaista sunnuntaihin klo 7-21.

Lisäksi jätehuoltomääräyksiä ehdotetaan useilta kohdilta täsmennettäväksi määräysten käytännön soveltamisesta saatujen kokemusten ja palautteen perusteella. Mm. kiinteistöjen jätehuoltopalveluita koskevia määräyksiä on täsmennetty. Määräyksiin ehdotetaan lisättäväksi uudet selkiyttävät säännökset liittymisestä HSY:n järjestämään jätehuoltoon. Sako- ja umpikaivolietteen tyhjennysvälejä ehdotetaan harvennettavaksi.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunnot.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että jätehuoltomääräysten uusiminen vastaamaan jätteenalan uudistunutta lainsäädäntöä sekä nykyisten määräysten tarkistaminen käytännön kokemusten ja palautteen perusteella on aiheellista.

Kaupungin lausunto pohjautuu kaupunkiympäristölautakunnan antamaan lausuntoon. Kaupungin lausunnossa on otettu ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen eli kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston lausunnossa esitettyä sallivampi kanta jätteen kuormauksen aikaistamiseen. HSY:n tulisi kuitenkin huolehtia siitä, että se edellyttää urakoitsijoiltaan melua vaimentavan kaluston käyttöönottoa, jotta mahdollisia meluhaittoja nykyistä aikaisemmin tapahtuvan jätteenkuormauksen johdosta saadaan hillittyä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
- 2 Lausuntopyyntöön liite, Ehdotus Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi
- 3 Lausuntopyyntöön liite, Perustelumuuisto
- 4 Lausuntopyyntöön liite, HSY:n hallitus, ote pöytäkirjasta 14.9.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 26.10.2018 § 191

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymälle ja kaupunginhallitukselle ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamisesta seuraavan lausunnon:

Jätteen kuormauksen aikaistaminen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY esittää, että voimassa olevien jätehuoltomääräysten jätteiden kuormaamisen sallittua aikaa (kello 7 - 21) ehdotetaan laajennettavaksi. Ehdotuksen mukaan jätteiden kuormaaminen olisi sallittua maanantaista perjantaihin kello 5 - 22 sekä lauantaisin ja sunnuntaisin kello 7 - 21. Useamman pyhäpäivän sattuessa peräkkäin jätteiden kuormaaminen olisi sallittu pyhänä kuten lauantaisin ja sunnuntaisin.

Jäljempänä esitetyillä perusteilla ympäristö- ja lupajaosto katsoo, ettei ehdotuksessa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi esitettyä jätteen kuormaamisen sallimista yleisesti asuin- ja majoitushuoneistojen tai hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan maanantaista perjantaihin aikavälillä 5 – 7 voida pitää hyväksyttävänä. Ympäristö- ja lupajaosto katsoo myös, että jätteen kuormaaminen lauantaisin ja sunnuntaisin tulisi olla sallittua vasta kello 8 jälkeen.

HSY järjesti jätteen kuormauksen aikaistamista ja myöhentämistä koskevan kokeilun 12.1.2015 – 1.7.2017. Kokeilu pohjautuu Helsingin kaupungin citylogistiikan toimenpideohjelmaan, josta ympäristölautakunta antoi lausunnon (HEL 2014-011170) 14.10.2014. Tarvetta jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiselle on perusteltu muun

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

muassa sekä liikenteen ja työn sujuvuuden että työturvallisuuden parantumisella.

Kokeilussa seka-, bio-, energiajäte- ja pahvinkeräysastioita tyhjennettiin aikavälillä kello 5-22 aluksi Kampin, Ruoholahden ja Punavuoren alueella. Kokeilu laajeni vaiheittain koko Helsingin ympäristövyöhykkeen sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen alueelle. Ympäristövyöhykkeellä tarkoitetaan Hakamäentien eteläpuolista aluetta, jolla rajoitetaan bussien ja jäteautojen päästöjä. Kokeilun avulla Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä keräsi tietoa siitä, kuinka varhaisempi ja myöhäisempi jäteastioiden tyhjennysaika vaikuttaa asukkaiden arkeen, liikenteen ruuhkautumiseen ja jätekuljettajien työturvallisuuteen. Meluun liittyen kokeilussa vastaanotettiin asukaspalautetta sekä tehtiin äänitasomittauksia jätekuormauksen eri työvaiheissa erilaisilla kiinteistöillä. Lisäksi mitattiin ja vertailtiin erilaisten jäteastiamallien käytöstä aiheutuvia äänitasoja ja määriteltiin Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän prosessi ja toimintatavat melun vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi kiinteistöillä muun muassa asukaspalautteiden, tiedonvälityksen, työtapojen ja reittisuunnittelun avulla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että edellä mainitussa kokeilussa ja sen raportoinnissa on tiettyjä puutteellisuuksia, joiden vuoksi raportissa esitetyt johtopäätökset jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiseksi eivät ole perusteltuja. Varhaisen ja myöhäisen jätteen kuormaamisen vaikutuksia ei ole riittävän tasapuolisesti vertailtu keskenään, asukkaille tiedottaminen kokeilusta palautteen saamiseksi ei ollut riittävää, äänitasomittausten suorittaminen tai raportointi on ollut puutteellista eikä mittaustulosten vertailu säädösten mukaisiin melutason ohjearvoihin ja toimenpiderajoihin ole ollut riittävää. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on esittänyt vastaavat kommentit Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle raportin luonnoksesta 16.3.2018.

Terveysuojelulain nojalla annetun Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) mukainen määritelmä yöajalle on kello 22.00-7.00. Yöajan määritelmällä pyritään suojaamaan asukkaita unenhäirintää aiheuttavilta meluhaitoilta. Asetuksen 12 §:ssä säädetyt melun toimenpiderajat yöajalle ovat tiukemmat kuin päiväajalle. Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän edellä mainitun raportin tulosten perusteella on syytä epäillä yöajan melutason toimenpiderajojen ylittävän useilla kiinteistöillä riippumatta käytetystä kalustosta ja työtavoista. Terveysuojeluviranomainen valvoo terveysuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista ja voi puuttua melua aiheuttavaan toimintaan, mikäli siitä voi aiheutua terveyshaittaa asukkaille.

12.11.2018

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY:n ehdottama jätteen kuormaamisen aikavälin laajentaminen on ristiriidassa voimassa olevien Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n kanssa. HSY:n näkemys on päinvastainen.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä todetaan: ”Erityisen häiritsevää melua tai ääntä aiheuttava toiminta on kielletty asuin- ja majoitushuoneistojen sekä hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan kello 22.00–7.00. Kielto ei koske liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvää rakennus- ja kunnossapitotyötä tai muuta sellaista tilapäistä työtä, jota on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä yöaikaan välttämättömänä. Kielto ei myöskään koske lyhytkestoista tapahtumaa tai toimenpidettä, jos samalla paikalla vuosittain järjestettävien tapahtumien lukumäärä, kesto ja päättymisajankohdat sekä niiden aiheuttama melu eivät johda ilmeiseen kohtuuttomuuteen melun vaikutuspiirissä olevien kannalta.”

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että on perusteltu syy epäillä, että kuormauksesta ja siihen liittyvästä toiminnasta aiheutuu merkittävää unen häiriintymistä useilla kiinteistöillä, mistä syystä toimintaa on pidettävä erityisen häiritsevänä. HSY:n ehdotuksen mukaisesti pysyvästi yöaikaan tapahtuva jätteen kuormaaminen ei ole ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n tarkoittamaa tilapäistä työtä.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että olisi erittäin ongelmallista, jos ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset koskien jätteen kuormaamista kaupungin alueella olisivat ristiriidassa keskenään. Ympäristö- ja lupajaosto painottaa, että ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen on puututtava toimintaan, joka on kielletty ympäristönsuojelumääräyksissä tai josta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Se, että jätteen kuormaamisesta on säädetty jätehuoltomääräyksissä ei ole esteenä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen toimille. Puuttumiskynnykseen, terveyshaitan arviointiin ja sen perusteella vaadittuihin toimenpiteisiin ei vaikuta se, että haittaa aiheuttava toiminta on jostakin muusta näkökulmasta kannatettavaa ja perusteltua. Silloin, kun kyse on terveyshaitasta, toimenpiteiden harkinnassa kysymys ei ole tarkoituksenmukaisuusharkinnasta tai hyötyjen ja haittojen vertaamisesta keskenään.

Tätä taustaa vasten sallittujen kuormausaikojen aikaistaminen HSY:n ehdotuksen mukaisesti voi johtaa kuljetusten järjestämisen osalta vaikeasti ennakoitavaan tilanteeseen. Jos ympäristön- tai terveydensuojeluviranomainen joutuu kieltämään terveyshaittaan perustuen kuormauksen joillakin kiinteistöillä ennen kello 7:ää, HSY joutuu suunnittelemaan kuljetukset uudelleen. Mikään ei takaa, etteikö sen jälkeen joututtaisiin puuttumaan asukkaille aiheutuvaan meluhaittaan jollakin toisella

la kiinteistöllä, mikä voi johtaa jatkuvaan reittien uudelleensuunniteluun. Myös jätteen kuljettajien kannalta säännösten ristiriitaisuudet aiheuttavat erittäin epätoivottavan tilanteen. Jätteen kuljettajan olisi vaikea toimia ilman, että aiheutuu riskiä säännösten rikkomisesta. Reittien muuttamisesta voi syntyä myös huomattavia kuluja kuljetusyrityksille ja HSY:lle.

Helsingin asukkaat kokevat jätekuljetusten ja muun jakeluliikenteen aiheuttamat meluhaitat erittäin häiritseviksi varsinkin niiden tapahtuessa aikaisin aamulla. Helsingin kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelman laadintaan liittyvän ympäristöpalveluiden syksyllä 2017 toteuttaman asukaskyselyn mukaan 50 % vastaajista koki kunnossapito- ja jakeluliikenteen aiheuttaman melun vähintään jossain määrin häiritseväksi päiväaikaan. Huomioitavaa on, että kun muiden melulähteiden häiritsevyys kyselyn tulosten mukaan vähenee nukkumisaikaan, kunnossapito- ja jakeluliikenteen melu koetaan lähestulkoon yhtä häiritsevänä nukkuessa kuin päivällä. Jopa 39 % vastaajista ilmoitti kunnossapito- ja jakeluliikenteen melun häiritsevän unta jossain määrin. Varsinaisesta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan ulkokautta asuntoon kuuluvan melun lisäksi voi asuntoon aiheutua huomattavan voimakkaita jäteastioiden siirron aiheuttamia runkoääniä rakennuksen rakenteiden välityksellä, kun jätetila sijaitsee rakennusrungon sisällä.

Jätteen kuormaamisen sallimiselle yöaikaan ei jätehuoltomääräysten perusteluissa ole esitetty riittäviä perusteita, eikä ole osoitettu, että työ voidaan suorittaa yöaikaan aiheuttamatta meluhaittaa. Yöaikaan suoritettavasta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan melupäästön unta häiritsevä vaikutus voi olla hyvin merkittävä ja kyseessä voi olla jopa terveyshaitan aiheuttaminen. Ympäristölautakunta esitti jätteen kuormaamisen aikaistamista koskevan valtuustoaloitteen johdosta 6.3.2013 § 238 sekä citylogistiikan toimenpideohjelmasta antamissaan lausunnoissaan 14.10.2014 § 306, että kuormaaminen ilta-aikaan kello 22 asti olisi mahdollista eikä se olisi ristiriidassa ympäristönsuojelumääräysten kanssa. Jätteen kuormaamisen vaikutuksia ilta-aikaan ei varhaisen ja myöhäisen kuormaamisen kokeilun aikana kuitenkaan selvitetty riittävästi.

Aikaistetun kuormauksen laajentaminen koko Helsingin alueelle ei mitenkään ole perusteltua ruuhkien tai työn sujuvuuden parantumisen vuoksi. Voisi mieluummin kuvitella, että jätteen kuormaaminen keskustaluon ulkopuolella asuinalueilla olisi helpompaa päiväaikaan, kun asukkaat ovat lähteneet töihin ja katujen varsilla on enemmän pysähtymistilaa jäteautoille. Kuormauksen aikaistaminen nykyisestä näillä alueilla todennäköisesti vain lisää valituksia.

Jätteiden lajittelu ja erilliskeräysvelvoitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Ympäristö- ja lupajaosto kannattaa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden laajentamista ehdotuksessa kuvatulla tavalla. Vaikka taksapolitiikka ei sisällykään määräyksiin, ympäristö- ja lupajaosto esittää selvitettäväksi mahdollisuutta edistää lajittelua neuvonnan ja kannustavan taksan ohella myös esimerkiksi korotetulla jätemaksulla niillä kiinteistöillä, joilla lajittelussa esiintyy toistuvasti huomattavia puutteita.

Muita huomioita

Pykälässä 13 on todettu, että kiinteistöt, joita erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat halutessaan liittyä HSY:n järjestämiin erilliskerätyn jätteen kuljetuksiin. Tähän liittyy reunaehtoja, jotka olisi syytä tuoda esiin, koska erillisnoutoja tuskin järjestetään yksittäiselle kiinteistölle esim. laajalla pientaloalueella tai haja-asutusalueella, jolla ko. jätettä ei muuten kerätä.

Pykälässä 14 annetaan vaatimuksia pantillisille pakkauksille, vaikka niitä ei luokitella jätteiksi. Pykälässä 15 edellytetään, että kompostori hoidetaan ohjeiden mukaisesti, mutta ei täsmennetä mitä ohjeita tarkoitetaan. Samassa pykälässä olisi selkeämpää vain todeta, että jätevesiviemäriin ei saa liittää jätemyllyä. Puutarhajätteen kompostointia koskevassa kohdassa olisi syytä todeta, että puutarhajätteen seassa olevia hedelmiä ym. ei saa kompostoida avoaumassa tai kehikossa, koska ne ovat käytännössä elintarvikejätettä ja houkuttelevat mm. rottia.

Pykälässä 16 on todettu, että HSY voi antaa tarvittaessa täydentäviä määräyksiä kompostoinnista, mutta ei ole avattu mitä asioita ne voivat koskea. Tämä muotoilu antaa suhteellisen laajat valtuudet, jos pykälässä ei mitenkään rajata, mitä asioita täydentävät määräykset voivat koskea. Edelleen kompostorin käytön kiellon perusteita olisi hyvä avata siten kuin määräysluonnoksen perustelumuiotiossa on tehty. Lisäksi olisi aiheellista varmistaa, voidaanko jätehuoltomääräyksillä ylipäättään antaa HSY:lle toimivaltaa antaa kiinteistön jätehuoltoa koskevia yksittäisiä määräyksiä tai kieltoja.

Pykälässä 17 tulee täsmentää, että maaperään saa sijoittaa jätettä myös ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisen luvan tai ilmoituksen perusteella.

Lisäjäte –käsite pykälässä 24 ei ympäristö- ja lupajaoston mielestä ole onnistunut. Pykälä on muutenkin tulkinnanvarainen erityisesti, jos sitä tarkastelee yhdessä 10 §:n kanssa. Se, että jäte ei mahdu keräysvälineeseen voi tarkoittaa joko sitä, että keräysväline on täynnä tai että jäte ei kokonsa puolesta mahdu keräysvälineeseen. Pykälästä 10 tai sen perusteluista ei käy selvästi ilmi, onko kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen kokonsa puolesta soveltumaton jätettä aina esimerkiksi sel-

lainen jäte-esine, joka ei mahdu jätteenkeräysvälineeseen. Jos on, se tulisi sanoa selvästi.

Lisäksi vaatimus siitä, että jätteenkeräysvälineiden tyhjennystiheyttä tai täyttötilavuutta olisi lisättävä, jos lisäjätettä syntyy toistuvasti, on epälooginen. Määritelmän mukaan lisäjäte voi olla jätettä, jota ei ylipääntään voi laittaa jätteen keräysvälineisiin ja kiinteistöllä voi jo olla käytössä olosuhteisiin nähden suurin käyttökelpoinen keräysväline.

Lisäjäte tulisi myös edellyttää merkittäväksi, koska jätteenkuljettajat eivät muuten välttämättä tiedä, mihin autoon jäte soveltuu kuormattavaksi.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että jätehuoltomääräyksillä ei ole perusteltua luoda uutta hyväksymismenettelyä. Sen vuoksi pykälässä 37 oleva kohta ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi... tulee muuttaa muotoon ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ... Pykälässä mainittuun raporttiin olisi perusteltua edellyttää ilmoitettavaksi myös jätteen vastaanottajat. Samassa pykälässä todetaan seuraavaa. "Tilaisuuden järjestäjä vastaa tilaisuuden johdosta roskaantuneen tapahtuma-alueen ja sen lähialueen, kuten alueelle johtavan kulkuväylän, siivoamisesta, ellei roskaajaa saada selville tai tavoiteta tai ellei roskaaja huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan". Mahdollisuus, että roskaajat saataisiin vastuuseen on täysin teoreettinen. Tapahtumista aiheutuva roskaantuminen on tulosta satojen ja tuhansien yksittäisten ihmisten toiminnasta, ja on lähtökohtaisesti selvää, että viranomaisella ei ole mitään mahdollisuutta saada roskaajia selville puhumattakaan, että heidät voitaisiin tavoittaa siivouskehoitusten antamiseksi. Sivulause, joka alkaa "ellei roskaajaa saada...", tulisi siten poistaa.

Pykälässä 38 todetaan mm., että yritysten vaarallinen jäte on pakattava ja merkittävä. Viittaus siihen, miten sen on tapahduttava, tulee vastaa pykälässä 39, joka koskee jätteiden toimittamista vastaanottoapaikkoihin. Perustellumpaa olisi, että viittaukset jäteasetuksen pykäliin olisivat pykälässä 38 heti pakkaus- ja merkintävaatimuksen jälkeen. Toisaalta vastaava vaatimus on suoraan jätelaissa. Tulisikin harkita, onko jätehuoltomääräyksissä tarpeellista toistaa lain vaatimuksia. Se että lainsäädäntöä tulee noudattaa, on itsestäänselvyys.

Pykälässä 43 on annettu jätehuollon toimialajohtajalle valtuudet myöntää poikkeus jätehuoltomääräysten noudattamisesta erityisistä syistä. Poikkeamisesta ei kuitenkaan saa aiheutua ympäristö- tai terveyshaittaa ja perusteluissakin on todettu, että poikkeuksia koskevien päätösten tulee joka tapauksessa olla ristiriidattomat lainsäädännön sekä sen nojalla annettujen viranomaismääräysten, esimerkiksi ympäristönsuoje-

12.11.2018

lumääräysten kanssa. Poikkeamispäätöksillä on viime vuosina annettu lupa jätteen kuormaamiseen tavanomaista aikaisemmin (esim. klo 5 alkaen) sääolosuhteiltaan haastavina ajanjaksoina (esimerkiksi lumipyry- tai hellejaksot), mitä voidaan pitää jätehuollon hoitamisen kannalta perusteltuna. Viitaten kuormauksen aikaistamista koskevassa kohdassa todettuun unen häiriintymisestä aiheutuvaan terveyshaittaan jätehuoltomääräyksissä olisi syytä asettaa jokin enimmäisaika tällaisen poikkeus-tilanteen kestolle, jonka HSY:n jätehuollon toimialajohtaja voisi kerrallaan myöntää.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hannu Arovaara, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 23.10.2018 § 495

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää jätehuoltomääräysten päivitystä valtaosin hyvin perusteltuna ja tarpeellisena, mutta esittää kuitenkin seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia.

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet

Ehdotuksen 13§:ssä esitetään tiukentuvat ja laajentuvat lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet. Sekä muovinkeräyksen tuleminen määräysten piiriin että erilliskeräyksen laajeneminen entistä pienemmille kiinteistöille ovat hyviä ja myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Vaikka jätteiden taksapolitiikka ei sisälly jätehuoltomääräyksiin, voidaan muutosten kustannusvaikutuksia arvioida nykyisten hintojen pohjalta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yksi sekäjäteastia vaihdetaan yhteen muoviastian (alkutilanteessa useita sekäjäteastioita) ja tyhjennysrytmi pysyy samana, tulee kokonaiskustannus laskemaan, koska muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekäjätetä edullisempia.

Kaupungin kohteista esimerkiksi kouluissa ja monissa toimistokiinteistöissä kustannusten lasku voi toteutua helpommin kuin päiväkodeissa

ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä pysyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä toki keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kerta-luontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitospiojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitosbiojäte tulisi kuitenkin olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olosuhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on vielä keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit on kuitenkin yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Kuitenkin jätehuoltomääräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Kaupunkiympäristölautakunta näkee, että jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se voisi määräysten mukaan alkaa jo klo 5, on periaatteessa hyvä ja perusteltu uudistus, mutta se vaatii kuitenkin hieman täsmennyksiä.

Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen liittyviä ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jäteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Tällöin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jäteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen kahdella tavalla. Ensinnäkin ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Toiseksi pidemmät kuormausajat mahdollistavat reittisuunnittelun entistä paremman optimoinnin, jolloin pystytään säästämään turhia kilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on myös Helsingin kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena on taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Tätä tulee ilmi myös HSY:n toteuttaman varhennetun tyhjennyksen kokeiluhankkeen yhteydessä, jonka piirissä oli 220 000 asukasta. Kokeilun aikana asukkailta pyydettiin palautetta, jota saapui kuitenkin vain 114 kiinteistöltä.

Palautteen joukossa oli niitä, jotka kokivat melun häiritseväsi. HSY toteaa kuitenkin, että meluhaittaa voidaan vähentää muuttamalla työtapoja ja lisäämällä kalustoon esimerkiksi peruutustutkia ja käyntiäniä vähentäviä kytkimiä.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste, minkä vuoksi lautakunta esittää, että jätekuormauksen aikaistaminen astuu voimaan vasta vuoden siirtymäajan jälkeen, jotta tarvittavat melua vaimentavat kalustomuutokset saadaan tehtyä ajoissa. Lisäksi HSY:n tulisi edellyttää jätteiden kuljetusta tekevilta urakoitsijoilta hankintasopimuksissa, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3§:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

9§:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat hyviä ja tervetulleita. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanottopaikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljettaminen jää kaupungin vastuulle.

19§:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomattavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä väripaletista voisi löytyä vielä muita värejä, jottei kahteen jätelajin tarvitsisi käyttää (ainakaan) samaa sinistä.

22§:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysvälit. Kaupunkiympäristön toimialan kokemusten mukaan seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudistus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan paraneminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen, mikä on myös kaupungin strategian mukaista.

28§:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan kirjallinen lupahakemuskäytäntö on turhaa byrokratiaa ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, mikäli HSY antaisi selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

12.11.2018

30§:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tervetulleita, etenkin niiden ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä. Sen sijaan kaupunkiympäristölautakunta näkee, että määräyksissä myös todettaisiin selkeästi, että vastuu myös vastaanottopisteiden perustamisesta on tuottajayhteisöllä. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Tästä huolimatta jätelaki edellyttää aluekeräystä ja kun tuottajayhteisöjen on niitä myös Helsinkiin perustettava, tulisi perustamisvastuu näissä määräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

37§:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkiintyneet nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:hen tehostaa tapahtumien jätteiden lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille tuleva velvoite jätehuolto-suunnitelman laatimisesta on myös kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up tilaisuudella on tämän ansiosta jatkossa siivousvastuullinen taho. Näiden tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia tästä velvollisuudesta tiedottamiseen tulisikin panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyitä ja sopimusjärjestelyitä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala on jatkossakin valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jätemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Käsittely

23.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 20 kokouksen asiana nro 6.

12.11.2018

Asia/31

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markus Lukin, ympäristöasiantuntija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566